

Nereginčias akis atstoja mylinti širdis

Spalio 15 - oji - Tarptautinė Baltosios lazdelės arba Neregių diena. Šios dienos išvakarėse Viešosios bibliotekos vaikų literatūros skyriuje vyko susitikimas su panevėžiečiais poete Janina Pipirienė, skaitovu, dainuojamosios poezijos atlikėju Arvydu Markevičiumi, dainininku Petru Simanavičiumi ir Lietuvos Aklųjų bibliotekos Panevėžio skyriaus vedėja Aldona Galadauskienė.

- Daugelyje pasaulio šalių minima ši diena. Idėja neregams turėti skiriamą ženklą gimė 1930 m. prancūzaitei Giji d.Erbomon. Po metų Paryžiaus neregams jau buvo išdalyta daugybė baltųjų lazdelių, kurios tapo neregių judėjimo ir orientavimosi erdvėje priemone, taip pat ir neregių simboliu. 1980 m. Jungtinių Tautų ir Pasaulio aklųjų gerovės taryba spalio 15 - ają paskelbė Baltosios lazdelės diena. Mūsų šalyje šią dieną pradėta minėti 1992 metais, kai Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjunga buvo priimta į analogišką tarptautinę sąjungą, - sakė viešnia.

Susirinkusiems buvo papasakota ir apie Brailio raštą, įgarsintas knygas, taip

pat apie leidžiamą žurnalą neregams vaikams "Klausutis". Arvydas Markevičius pademonstravo, kaip galima rašyti Brailio raštu.

Poetė Janina Pipirienė skaitė savo eilėraščius, pasidalino patirtimi, išpūdžiais. Beveik prieš 2 metus - 1996 - ujų pabaigoje - dienos šviesą išvydo pirmoji Janinos Pipirienės eilėraščių knyga vaikams "Kiškio slidės". Ją parėmė Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjunga bei Lietuvos aklųjų biblioteka. Po metų pasirodė antroji poetės knyga mažiesiems skaitytojams "Monikos mokyklėlė". Autorė iš tiesų yra talentinga poetė, gerai pažįsta mažųjų pasaulį. Jos kūryba žavi ir didelį, ir mažą. Janina Pipirienė šiuo metu ruošia trečią, kalėdinę, knygėlę - apie Senį Šaltį, snieguoles, nykštukus.

Susirinkusius sužavėjo Arvydo Markevičiaus atliekamos dainos, gitaros muzika. *O aš jame toks vienas/ Tavęs aš laukiu beldžiant į duris/ Sugrįžk, sugrįžk - sustoja laikas/ Be tavęs ir spengia kambarys...* - skambėjo daina. Klausiausi ir galvojau, jog mūsų svečiai ne vieniši. Jie laukiami. Jeigu sveiki žmonės dažniausiai palūžta

Renginio metu (iš kairės) Aldona Galadauskienė, Janina Pipirienė, Petras Simanavičius ir Arvydas Markevičius.

nuo gyvenimo rutinos, tai šie skleidžia gerą, grožį, šilumą. Jų nereginčias akis atstoja mylinti širdis.

Mes, sveikieji, dėkookim Dievui už laimę matyti žydinčią gėlę, žemės grumstą kelio pakrašty, už dovaną - matančias akis, o tiems, kurie tai prarado, palinkėkime tokios ištvermės, kūrybinės ugnelės, vilties, kokią susirinkusiems dovanojo Janina Pipirienė, Arvydas Markevičius, Petras Simanavičius.

Salvinija Kalpokaitė
Autorės nuotrauka

- Tvarka ir švara mokyklose ir vaikų darželiuose turėtų labiau rūpintis jų vadovai, - sakė gydytojo higienisto padėjėja Danguolė Strumskienė.

Rokiškio rajone šiuo metu yra 37 bendrojo lavinimo mokyklos, iš jų 2 gimnazijos.

ŠVARA MOKYMO ĮSTAIGOSE TURI RŪPINTIS JŲ VADOVAI

Panevėžio apskrities visuomenės sveikatos centro Rokiškio filialo gydytojo higienisto padėjėjos Danguolės Strumskienės nuomone, šiems mokslo metams pasiruošta daug geriau.

Higienos darbuotojus ypač domino tvarka ir švara mokyklų valgyklose, bufetuose. Jokių priekaištų jie neturėjo Juozo Tumo-Vaižganto vidurinei mokyklai, Konstantinos Žemės ūkio mokyklai. O štai Obelių vidurinės mokyklos valgyklą kuriam laikui teko uždaryti dėl neįrengtų plautuvių. Tiesa, dabar šioje mokykloje padėtis ištaisyta ir valgykla jau veikia.

Visuomenės sveikatos centras 26 mokyklose ir vaikų darželiuose atliko bakteriologi-

nus vandens tyrimus. Blogiausia padėtis Ragių pradinėje mokykloje. Ištyrus vandens bandinius jame rasta Koli, kitų žarnyno susirgimus sukeliančių bakterijų. Daugelio mokyklų naudojamo vandens sudėtyje padidintas geležies kiekis, rasta kitų nešvarumų.

Mokyklų vadovai teisinasi, kad daug ko pakeisti neįmanoma dėl lėšų stygiaus, tačiau kai kurioms mokykloms tiesiog reikėtų pasirūpinti sanitarinių mazgų, tualetų švara, mokinius labiau pratinti plauti rankas.

Dar šį mėnesį bus tikrinamos Panemunėlio, Čedasų, Aleksandravėlės ir kai kurios kitos mokyklos.

Rimantas Jurgelionis
Autoriaus nuotrauka

"Tulpės" gaminiai žavi ir Amerikos moteris

Šiuo metu UAB "Tulpė" Rokiškio filialo mezgėjos baigia ruošti lininių mezginių siuntą į Jungtines Amerikos Valstijas.

Kaip sakė filialo direktorė Dalia Kazlauskienė, tai jau nebe pirmas kontraktas su šios šalies prekybininkais.

Amerikietės labai vertina dažyto natūralaus lino sukneles, kostiumėlius. "Tulpė" užsakymų sulaukė ir iš Švedijos.

Nors įmonė turi profesionalę modeliuo-

toją, tačiau patyrusios mezgėjos, atsižvelgdamos į pirkėjų pageidavimus, kuria ir savus naujus modelius.

Šiuo metu didelę paklausą turi vyriški megztiniai, džemperiai, moteriški kostiumėliai.

- Mūsų gaminiai buvo gerai įvertinti šių metų "Litnpeks 98" mugėje, sudarėme nemažai kontraktų su solidžiomis firmomis. Tik gaila, kad rokiškėnai dažnai turguje pa-

sirenka abejotinos kokybės mezginius. Mes savo produkcijai suteikiame garantiją, mezginiais prekiaujame ne tik mūsų firminėje parduotuvėje, bet ir Kaune, Biržuose, Panevėžyje, kituose miestuose, - sakė Dalia Kazlauskienė.

Šiuo metu Rokiškio filiale dirba daugiau kaip 30 patyrusių mezgėjų. Jos tikisi, kad darbo užteks ne tik šiems metams, bet ir ateičiai, nes žmonės pageidauja madingos ir kokybiškos produkcijos.

Rimantas Jurgelionis

IŠ POLICIJOS SUVESTINIŲ

Nuo spalio 12 iki 14 d. policijos pareigūnai nubaudė 7 neblaivius piliečius, pasirodžiusius viešose vietose, 2 - už smulkų grobimą, 4 - už kelių eismo taisyklių pažeidimus, užregistruoti 2 chuliganizmo atvejai, 6 asmeninio, 3 valstybinio turto vagystės.

Spalio 12 d.

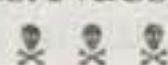
Gautas piliečio P.S., gyvenančio Zarinikiškio kaime, pareiškimas, kad rugsėjo pradžioje iš jam priklausančio statomo namo pagalbinių patalpų dingio įvairios statybinės medžiagos. Nuostolis 1312 litai.

Liepos 7 dieną buvo gautas Žiobiškio ž.ū.b. pajininkų pareiškimas, kad bendrovės pirmininkas B.D. iššvaistė ir neteisėtai pardavė bendrovės turtą. Spalio 12 dieną iš LR Valstybės kontrolės Utenos kontrolės skyriaus gautas ž.ū.b. ūkinės - finansinės veiklos tikrinimo aktas, kuriame nurodoma, kad dėl neteisėtų bendrovės valdybos narių sprendimų pajininkams padaryta 29612, 64 litų žala.

Gautas Rokiškio elektros tinklų viršininko A.P. pareiškimas, kuriame teigiama, jog š.m. spalio 1 d. pastebėjo, kad prakirpus tvoroje skylę iš 110/35/10 KVRP "Rokiškis" teritorijos pavogtas ir šalia išardytas 250 kW galios rezervinis transformatorius. Nuostolis 7599 litai.

Pilietis E.P. pranešė, kad apie 13.00 val. pastebėjo, jog iš negyvenamos sodybos, esančios Kreščionių k., nepažįstamas vyras pro langą išnešė krosnies špižines dalis. Nuostolis 300 litų.

Gautas piliečio H.A., gyvenančio Laisvės g., pareiškimas, kad rugsėjo 28 dieną jo žmona D.A. išvažiavo pas seserį į Telšius ir iki šiol dar negrįžo. D.A. yra 2-os grupės invalidė.

Spalio 13 d.

Pilietė S.S., gyvenanti Mainieivų kaime, pareiškė, kad apie 6.00 val. pastebėjusi, jog iš jos namo neaiškiomis aplinkybėmis dingio 2800 litų. Įsilaužimo pėdsakų nerasta.

Pilietė S.D., gyvenanti Daliečių kaime, pranešė, kad rytė apie 4.00 val. nuėjusi į ganyklą pasigedo dviejų, 3 metų ir 5 metų, žalių karvių. Nuostolis 3500 litų.

RAMU BŪTŲ, JEI NIEKO NEŽINOTUME

Lietuvoje dunkstelėjo dar keli triukšmeliai, kurie, be abejo, po mėnesio kito bus pamiršti, o dar nepradėtos bylos bus įbruktos į stalčius arba dar giliau.

Ramybę šalyje sudrumstė Specialiųjų tyrimų tarnybos vyriausiasis ekskomisaras Juozas Gaudutis, kuris, matyt, labai daug

žinojo

apie

aukštų

šalies va-

dovų prasižengi-

mus ir dabar už tą žinojimą reikalauja nelabai kuklios išeitinės kompensacijos - 210 tūkstančių litų. Vidaus reikalų ministras Stasys Šedbaras jam paskyrė tik 30 tūkstančių. Savaime aišku, Juozo Gaudučio tokia menka suma netenkina, ir jis žada nebeslėpti savo žinojimo apie Vilniaus sporto rūmų privatizavimą, kur nagus, atseit, prikišęs premjeras G. Vagnorius, viską išpasakoti apie UAB "Pajūrio viešbučiai" vadovą Gvidoną Masalskį ir kt.

Jeigu buvęs Specialiųjų tyrimų tarnybos vadovas negaus 210 tūkstančių litų, jis gali bent jau žurnalistams išplepėti daug nemalonių faktų apie vyriausybės korupciją. Bet valdžios vyrai protingi. Pinigų jie, reikia manyti, suras. Ir vilkas bus sotus, ir avelė sveika.

Dar vienas triukšmelis skambtelėjo dėl Vilniaus 4-osios apylinkės teismo teisėjos Eglės Milinienės kyšio. Generalinis prokuroras Kazys Pėdnyčia įtaria, kad ponja Eglė už pažadą papirkti aukštesnės teismo instancijas

paėmė ne tik 4 tūkstančius JAV dolerių, su kuriais ir buvo pagauta, bet ir kai ką daugiau. Ponja Eglė Milinienė dabar staiga apsirgo sunkia liga - išsėtine skleroze. O tai reiškia, kad jos dabar negalės apklausti nei tardytojai, nei Seimo laikinoji komisija, kuri, kaip

įprasta, tokiais atvejais suda-

roma. Žino-

ma, An-

tanas

Terlec-

kas visada

teigė žinąs, kam

sudaromos komisijos. Tiesa, šiuo konkrečiu atveju A. Terleckas savo nuomonės dar nepareiškė. Šiandien aišku tik viena: gerbiamos teisėjos byla bus narpliojama ilgai ir pasibaigs tyliai.

Stebina ne sostinės korupcijos pavyzdėliai. Stebina tai, kad dar atsiranda žmonių, kurie tą korupciją ir valdžios vidaus kivirčus kelia į viešumą. Ramu būtų, jei niekas nieko nežinotų. Dėl visko kalta demokratija ir ją lydin-tis viešumas. Labai didelis korupcijos ratas nebegali būti uždaras, nes ne visiems pakanka vietos po šilta korupcijos saule.

Ir prokurorais, ir teisėjais turi būti skiriami tik patikimi, savi, draugai ir bendražygiai.

Na, o šiaip Lietuvoje daugiau nieko nevyksta, nes Prezidentas Valdas Adamkus, kuriuo tauta dar tiki, išvyko į užsienį ir 10 dienų jo nebus.

Stasys Varneckas

Į žemdirbių šventę!

Rytoj Teatro rūmuose vyks rajono žemdirbių šventė

12 - 14 val. - žemės ūkio technikos paroda, sporto varžybos.

14 val. - šventės atidarymas.

14.30 val. - meno darbų paroda, vakaronė.

Dėl "Rokiškio pragiedrulių" taurės varžysis stipriausi rajono ūkininkaičiai.

MŪSŲ ATEITIS - AKTYVUS ŪKININKAS

Lietuvos ūkininkų sąjungos rajono skyrius į savivaldybės Teatro rūmus rytoj sukvies žemdirbius. Parodoje bus demonstruojama naujausia žemės ūkio technika, vyks sporto varžybos, vakaronė.

Su kokiais rezultatais ir kokiomis nuotaikomis mūsų žemdirbiai pasitinka savo šventę? Apie tai "Pragiedrulių" korespondentas Stasys Varneckas kalbėjosi su rajono žemės ūkio skyriaus viršininku Almantu BLAŽIU.

- Savo šventėms valstiečiai visada laukia rudens. Tai ne tik tradicija, bet ir būtinybė: ruduo reiškia darbymečių pabaigą, kada visa, kas per metus uždirbta, jau aruoduose. Kaip jie atrodo šiais metais?

- Rudenį iš tiesų darbo sumažėja, tačiau ir tas darbų minimumas yra toks didelis, kad atostogų valstietis niekada neturi. Žemės ūkio gamyba vyksta apskritus metus jei laukuose ir pasibaigia, tai tvartuose - niekada.

Nedaug kuo turime pasidžiaugti, nes vasara ir ankstyvasis ruduo žemdirbiui buvo tikrai nepalankūs, ypač laukininkystei. Specialistai prognozavo vienokį derlių, o štai priekulta iš hektaro tik apie 18 centnerių grūdų. Dėl liūčių šią vasarą labai nukentėjo 1495 hektarai kviečių, rugių, miežių, žirnių, linų, rapso pasėlių. Nuostolius sunku apskaičiuoti, ne visi ūkininkai apie juos ir praneša.

- Kokios pagalbos gali tikėtis gamtos nuskriaustieji?

- Valstybė - ne draudimo kompanija. Kompensuoti ji galės tik dalį nuostolių - apie 20 procentų.

- Žemdirbiams padeda įvairūs fondai. Ką galite pasakyti apie juos?

- Bene ženklausia yra Kaimo rėmimo fondo pagalba. Šiais metais jam skirta 2515 tūkstančių litų. 48 procentai šio fondo jau pasiekė kaimą.

Daugiausia fondo lėšų panaudota nau-

jai ir jau eksploatuotai technikai įsigyti. Mūsų rajono valstiečiai šįmet pirkę 24 naujus traktorius - jiems Kaimo rėmimo fondas skyrė 285 tūkstančius litų. Devyni ūkininkai pirkę pieno šaldymo įrangos - kompensavome 137 tūkstančius litų. Telefono ryšiams ir elektrifikacijai skirta atitinkamai 153 ir 135 tūkstančiai.

- Tai daug ar mažai?

- Tai nėra daug, jeigu prisiminsime, kad rajone apie 3000 ūkininkų. Juos norėčiau suskirstyti į dvi kategorijas: aktyviųjų ir pasyviųjų. Aktyviųjų, kurie viskuo domisi, kurie dažni svečiai rajono žemės ūkio skyriuje, konsultavimo biure, ūkininkų sąjungoje, kurie nepraleidžia seminarų, pažintinių išvykų, deja, dar labai nedaug. Jie dažniausiai beldžiasi ir į Kaimo rėmimo fondo seifus.

- Kas daroma, kad aktyviųjų ūkininkų skaičius didėtų? Tai labai svarbu.

- Ačiū "Pragiedruliams", kurie informuoja apie svarbiausias žemės ūkio naujienas. Išsamią informaciją pateikia "Ūkininko patarėjas". Atrodo, imk, skaityk, galvok, veik - informacijos bado tikrai nėra, tik ją pasinaudoti ne kiekvienas nori ir sugeba. Tai, žinoma, ir mūsų specialistų darbo trūkumas.

- Esame girdėję ir apie Paskolų garan-

tijų fondą.

- Tai fondas, kuris suteikia garantą ūkininkui, imančiam banko kreditą. Deja, juo mūsų rajone dar niekas nepasinaudojo. Manome, kad dalį paskolos palūkanų galėtų kompensuoti būtent Kaimo rėmimo fondas. Tarkime, ūkininkas gauna banko kreditą su 14 procentų palūkanų. Tai didelis procentas, ir nedažnas jam ryžtasi. Jeigu Kaimo rėmimo fondas turėtų teisę atlyginti bent 7 procentus, jau kas kita.

- Vienas svarbus klausimas: ar palies mūsų rajono ūkininką Rusiją ištikusi ekonomikos ir finansų krizė? Ir kaip tai gali pasireikšti?

- Automobilių perpardavinėtojų nuostoliai dėl suirutės Rusijoje, sako, ir dabar jaučiami. Kaime dar santykinai ramu, nors ūkininką, užsiimančią pienininkyste, jaudina kad ir toks faktas: šalies sandėliuose susikaupė 11 tūkstančių tonų fermentinių sūrių. Jeigu jie nebus parduoti, pasekmės gali būti skaudžios ne tik pieno perdirbimo įmonėms, bet ir eiliniams ūkininkams. Tačiau "Rokiškio sūris" dar laikosi tvirtokai. Tikėkimės tik gero ir dirbkime, nes krizės ateina ir praeina.

- Rytoj, sako, ilgų ir iškilmingų kalbų nebus - šventė. Ką norėtumėte palinkėti rajono ūkininkams, žemės ūkio bendrovėms?

- Ūkininkams - stiprėti, bendrovėms - nepasiduoti. Mes turime į ką lygiuotis - rajone yra ir perspektyvių ūkininkų, ir palyginti stiprių bendrovių.

Vakaronėje. Dailininkas Vytautas Raudonis.

Atsisveikinęs su šeimininku, jau spaudžiau durų rankeną. Galvoju: pakankamai išgirdau apie kraštietį. Diktofono juosta saugos jo paliudijimus - kiek darbų padaryta. Žmogui septyniasdešimt penkeri. Vis į laikrodį žvilgčioja. Klinikoje, sako, sutarta. Ką čia betrukdyti, ką čia bekalbėti...

- Atsiprašau, - staiga sako Konstantinas. - Užmiršau dar paminėti, kad išverčiau į tarptautinę kalbą Balio Sruogos "Dievų mišką".

Viešpatie dievulėliau tu brangiausias! Lyg apie daržę sukastą eželę ar surinktą pomidorų derlių pasakė!

Taip galvojau, leisdamasis prišvinkusioje lifto dėžėje iš septinto aukšto. Čia, Vilniuje, Tuskulėnų gatvėje, gyvena vienas Rokiškio žemės vaikų - Konstantinas Puodėnas. Jo paties biografija - nors, rodos, ir ne už spygliuotų vielų prabėgusi - verta minėtosios dramos herojų.

- Gimiau Rokiškyje, - pasakojo Konstantinas. - Prie vokiečių studijavau radiotechniką Kauno universitete, bet ir čia diplomo negavau. Tarybų valdžiai mano biografija buvo per daug įtartiną ir juoda. Taip ir prasitrynčiau buhalterijose...

Buhalterijos paslaptis gabus vaikas, dar besimokydamas Rokiškio gimnazijoje, perkando, galima sakyti, net neišeidamas iš namų. Mat anos nepriklausomybės laikais vyriausiasis brolis dirbo kooperatyvo vyriausiuoju buhalteriu. Apskaitos dokumentų popierius parsinešdavo namo, skaičiuodavo, rašydavo. Pastebėjęs, kad Kostukui jo darbas įdomus, pasitelkė broliuką į pagalbą. Ir neapsiriko. Po kelerių metų vaikigalis skaičių brūzgynuose tvarkėsi ne blogiau už vyriausiąjį.

Netekęs galimybės mokytis universitete, Konstantinas pradėjo dirbti vieno Vilniaus rajonų švietimo skyriaus buhalteriu, neužilgo buvo paskirtas ir į vyriausiojo pareigas. Buvęs "miškinis", "žaliasis". Vengdamas tarybinės armijos, atsidūręs partizanų būryje, o vėliau, kai buvo paskelbta amnestija, išėjęs iš miško... Ar galėjo toks žmogus kilti karjeros laiptais? Kai jį pakvietė į aukštas pareigas Finansų ministerijoje ir jau formino priėmimo do-

NELEGALAS... SAVO TĖVYNĖJE

Konstantinas Puodėnas.

Autoriaus nuotrauka

kumentus, visagalis KGB įspėjo šios ministerijos vadovus, kad tokiems kaip Konstantinas Puodėnas vadovaujančioje įstaigoje ne vieta.

- Vienas pažįstamas rekomendavo į neseniai atvėrusių duris naujų Sporto rūmų buhalteriją, - prisimena Konstantinas. - Čia dirbau, kol atėjo laikas į užtarnautą poilsį. Ir, tapęs pensininku, dar ilgai dirbau...

Tokia visiems žinoma ir anketose surašyta rokiškėno biografija. Tačiau tai, jo paties žodžiais tariant, tik mažytė aisbergo viršūnėlė. Nuostabiam ir nepakartojamam esperanto kalbos pasauliui atiduota nepalyginamai daugiau jėgų, širdies ir laiko nei sausoms buhalterinėms knygoms.

Viskas prasidėjo dar trisdešimt aštuntaisiais. Rokiškyje lankėsi garsus to laiko artistas ir dainininkas Mykolas Biržys, įėjęs į istoriją Pupų Dėdės pravarde. Kosto kaimynui, su kuriuo Dėdė draugavo, jis padovanojo mažytę knygutę - "Esperanto raktą".

- Pavartęs tą "raktą" pastebėjau, kad daugelis esperanto žodžių gerokai primena prancūzų kalbos žodžius, - pasakojo garsusis esperantininkas. - Tuo laiku gimnazijoje mokiausi prancūzų, ir man sunkokai sekėsi. Bet kai pradėjau gilintis į esperanto kalbą, lyginti ir analizuoti, padariau netikėtą pažangą. Prancūzų kalba man ėjosi kaip iš pypkės. Net mokytojai stebėjosi tokiu stebuklingu sugebėjimu proveržiu...

Atėjo laikas, kai esperanto kalba man tapo pati įdomiausia. Nusipirkau esperantiškų knygų. Ėmiau skaityti apysakas ir romanus. Įdomiausia, kad be jokio specialaus mokslo, mokymosi, be vadovėlio. Tik su "rakto" pagalba. Įsigijau įvairiausių žodynų ispanų, prancūzų, vokiečių kalbomis. Rodos, mokiausi tik esperanto, bet tuo pačiu metu išmokau net keletą svarbiausių Europos kalbų. Knygyno lentynoje pamatytas žodynas visuomet priversdavo smarkiau plakti širdį ir dažniausiai - krapštyti paskutinius pinigėlius...

Matydami esperantininko kruopštumą, vyresnieji kolegos patarė Konstantinui paruošti spaudai esperanto - lietuvių ir lietuvių - esperanto kalbų žodyną. Tokios literatūros mes labai stokojame, tvirtino jie. Tiesa, yra Nepriklausomybės metais Kauno leidyklose išleistų knygų, žodynų. Tačiau tai mažyčiai, dažniausiai kišeniniai žodynai.

Reikia didesnės apimties knygų. Gyvenimas pažengė į priekį. Jauni žmonės nori mokytis esperanto.

Nereikėjo Konstantino ilgai įtikinti, agituoti. Atvirai sakant, pats seniai puoselėjo širdyje tokią svajonę. Garsaus pokario metų esperantininko, Vilniaus universiteto dėstytojo Adomo Vaitilavičiaus padrasintas, Konstantinas sudarė sutartį su "Mokslo" leidykla, išipareigodamas paruošti spaudai žodyną. Knyga išėjo 1988 metais.

Puodėno pavardė tapo žinoma ne tik tarp Lietuvos esperantininkų, bet ir buvusio "soclagerio" šalyse ir dar toliau. Esperantininkai linkę bendrauti, nuolat rengiami susitikimai, tarptautinės konferencijos.

IŠĖJO E.KVARTŪNAS Į MIŠKĄ...

Ziobiškio klubo medžiotojai G.Andriuškevičius, Č.Daugėla, D.Čiučelis, A.Rinkevičius, E.Kvartūnas, A.Dilba, A.Mėlynis ir S.Narbutis gegužės 11 - osios pavakarę susirinko į Kazliškio girininkiją. Atlikę visus formalumus, išklaušę saugumo technikos instruktažą, pasiskirstė į dvi grupes ir išvažiavo Ilgalaukių link medžioti šernų.

Apie 23 valandą pokštelėjo vienišas šūvis. Kaip vėliau aiškino A.Rinkevičius, į bėgantį šerną šovęs Eugenijus Kvartūnas. Nepataikęs. Sužeisto žvėries niekas neieškojo. Anot šaulio, šernas sveikut sveikutėlis nuskuo-dęs...

Kaip matyti iš pasiaiškinimų, apie 23 val. 30 min. medžioklė buvo baigta, medžiotojai išvyko į namus. A.Mėlynis, vairavęs vieną automobilį, aiškino, kad kartu su juo važiavo S.Narbutis, A.Dilba bei E.Kvartūnas. Pirmieji du Kavoliškio gyvenvietėje išlipo ir nuėjo į namus, o E.Kvartūnas pasiliko ir paprašė A.Mėlynio pagalbos. Jis pasisakė nušovęs nediduką briedį (kaip vėliau paaiškėjo, apie 70 kg svorio), kurį reikėtų išdoroti. Ta žinia, matyt, patiko ir A.Mėlyniui, nes abu vėl sėdo į VAZ 2101, ir patraukė atgal, medžioklės vieton.

Nors buvo naktis, briedį nesunkiai surado. Įgudusios rankos ėmėsi darbo. Mėsą sudėjo į maišus, o vidurius, odą bei galvą užkasė. Tai buvo atlikta jau po vidurnakčio.

Besidarbuojančių vyrų niekas nematė, tačiau ylos maiše nepaslėpsi. Kada nors ji vis tiek išlenda. Taip buvo ir šį kartą. Gegužės 21 - ają Ro-

kiškio aplinkos apsaugos agentūros viršininkas V.Bražiūnas viską juodu ant balto išdėjo, išpūdingą aktą supyškino. Visos nenusisėkusio brakonierių žygio smulkmenos buvo išryškintos. Nepadėjo net tai, kad dalis mėsos jau buvo sutroškinta ir į stiklainėlius uždaryta.

Gana išpūdingai skambėjo ir piniginis to žygio įvertinimas. Eugenijui Kvartūnui, nušovusiam briedį, buvo pateikta 1500 Lt administracinė bauda ir 1050 Lt ekologinis ieškinys, kartu konfiskuojant ir šautuvą. Medžiotojo bilietas kol kas ilsisi inspekcijos seife. Jo bendrui A.Mėlyniui, parūpinusiam transportą ir padėjusiam išdoroti briedį, baudos

buvo kiek mažesnės - 385 Lt administracinė ir 700 Lt ieškinys. Šis nelaimėlis daug nesiginčijo ir pinigus sumokėjo...

E.Kvartūnas nenorėjo susitaikyti su pralaimėjimu, viską neigė, nors kaltė buvo įrodyta. Net atkastų briedžio likučių nuotraukos byloje įklijuotos. Neįveikę tokio užsispyrimo, Aplinkos apsaugos pareigūnai kreipėsi į teismą, kuris jų ieškinį patenkino. E.Kvartūnas apylinkės teismo sprendimą apskundė apygardos teismui.

Ką gali žinoti, gal ten išteisins...

* * *

Teismas savo pasakė. Deja, žala gamtai taip paprastai neatlyginama. Jeigu kiekvienas laisvai ir nebaudžiamas šeiminkautų bendruose gamtos namuose, kas beliktų ateinančioms kartoms? Perskaičius minėto įvykio dokumentus bei pačių pažeidėjų pasiaiškinimus, iškyla keistokų minčių. Ar tokia tvarka turėtų būti Žiobiškio klube, kai grupinėje medžioklėje sugebama nuslėpti net nušautą briedį?

Pranas Paršonis

NELEGALAS... SAVO TĖVYNĖJE

Atkelta iš 5 psl.

Kasmet vis kitoje šalyje vyksta didžiausios visos planetos esperantininkų šventės - Pasauliniai kongresai. Konstantinas buvo pakviestas į vieną tokią konferenciją. Ne už jūrų marių, ne "kirmijančiuose" Vakaruose, o visiškai netoliese - kaimyninėje Lenkijoje. Nespėjo pradėti tvarkyti išvykimo dokumentų, kai vienas pareigūnas pašnibždėjo į ausį:

- Geriau nevark be reikalo. Buržuazinio nacionalisto niekur ne-leis...

Atėjo kiti laikai. Durys į pasaulį atviros. Tačiau, kaip sako Konstantinas, gražiausi metai jau prabėgo, sveikata gerokai šlubuoja ir sparnai nebepakyla tolimesiems kelionėms. Senatvės dienos prabėga septintojo aukšto standartiniame bute tarp žodynų, knygų.

- Na, o kaip "Dievų miškas?" - klausiu Konstantino. - Ar jis išvys pasaulį esperanto kalba?

- Turėtų kada nors, - atsako esperantininkas. - Daugelis lietuvių literatūros klasikų kūrinių jau pasiekė tolimiausius pasaulio kampelius esperanto kalbos dėka. Antanas Baranuskas, Salomėja Nėris, Eduardas Mieželaitis... Ne vieną šių autorių knygą išvertė žinomas esperantininkas, esperanto kalba leidžiamo žurnalo "Litova stelo" ("Lietuvos žvaigždė") redaktorius Petras Čelrauskas, darbuojasi ir kiti. Tačiau knygų leidyba yra brangus dalykas, ir Lietuvos esperantininkų sąjungos valdybai bei jos pirmininkui Povilui Jegoroviui tenka belstis į apmuštas kabinetų duris, prašant valstybės ar kitų sponsorų paramos...

Konstantinas Puodėnas tiki, kad "Dievų miškas" kada nors išvys pasaulį esperantiškai, tačiau abejoja, ar jam pačiam beteks tą knygą pamatyti.

Aloyzas Urbonas

PUIKŪS BEBRŲ KAILINĖLIAI

Šakų kupetomis užtvėnkinti melioracijos grioviai ir upeliai nieko nestebina. Kaip ir išguldyti, nugrauzti bei sužaloti pakrančių medžiai. Neatlaiko aštriadančių antpuolių nei storakamienės drebulės, nei kuplūs ažuolėliai, kaip atsitiko prie Ruopiškio ežero. Kartais net obelys "patvarkomos".

Miškininkai ir privačių giraičių savininkai keiksnoja tuos kailiniuosius nenau-dėlius. Nesizavi jų medžiokle ir medžio-tojai. O kaip būdavo prieš penketą amžių?

Iš senosios spaudos aišku, kad tuo metu bebrai turėjo paklausą. Bebrininkais Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje vadindavo žmones, prižiūrėjusius jų kailiukus. Po 1557 metų valakų reformos įstamas leisdavo bebrininkui sugauti 5 bebrus ir 4 iš jų atiduoti kunigaikščio dvarui. Vieną kailiuką arba kiekvieno bebro papildvės kailį buvo galima pasilikti sau.

Kaip vykdomi įstatymai, sekdamo specialūs kunigaikščio dvaro prižiūrėtojas, kurį taip pat vadindavo bebrininku. Jis gyvendavo netoli bebrynų ir žiūrėdavo, kad žvėrelius gaudytų tik tam reikalui paskirti žmonės.

Istoriniai šaltiniai rodo, kad viduriniais amžiais iš Lietuvos buvo išvežama labai daug kailių į užsienį. XV - XVI a. Lietuvos žvėrių kailiai per Prūsiją keliaudavo į Čekiją, Italiją, Flandriją ir kitas tuometines Europos valstybes.

Bebrų kailinėlių vertė buvo didelė. Antai XVI a. už kailiuką Lietuvoje mokėdavo 250 grašių. Kad geriau įsivaizduotume tą vertę, dera priminti, jog tais laikais už gerai nupenėtą kiaulę mokėdavo 30 grašių, už aviną - 15. Taigi už vieno bebro kailiuką buvo galima nupirkti vos ne dešimt kiaulių! Vėliau dar daugiau pabrango, nes imta iš jų vilnų megzti labai gražius, lengvus ir šiltus megztinius, daryti fetrines skrybėles.

Kaip matome, tie aštriadančiai nenau-dėliai ne visada buvo keikiami. Bent jau pakėsdavo tie, kas iš to turėdavo apčiuopiamos naudos. Ir medžiotojai būdavo kantresni, nes sugauti bebrą reikia sumanumo, užsispyrimo ir kantrybės.

Pranas Paršonis

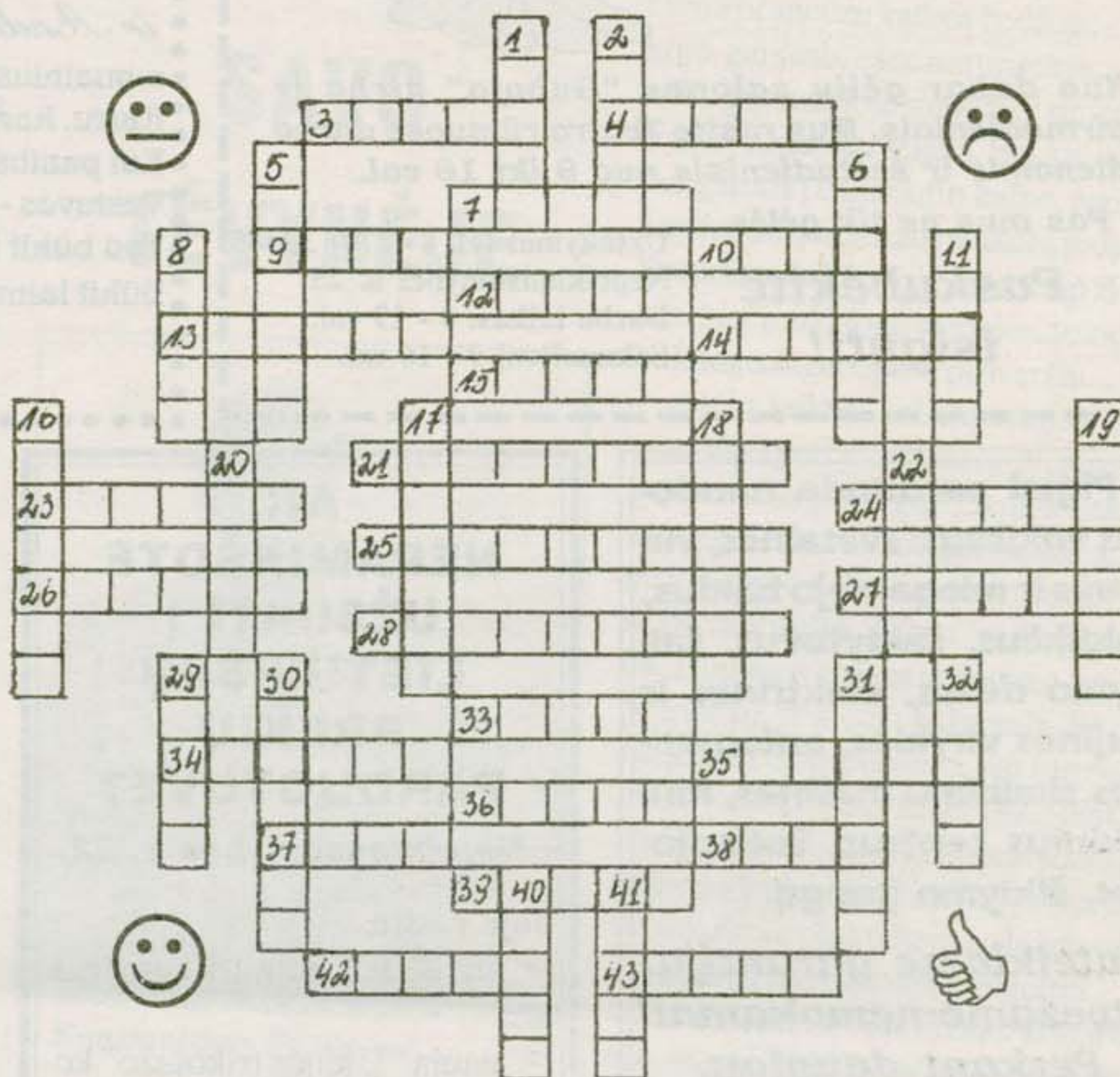
Kryžiažodžio, spausdinto

53 - me numeryje, atsakymai:

Vertikaliai: 2. Samas 3. Kruša 4. Novelė 5. Apynys 6. Parama 7. Pasaka 8. Naktis 11. Antika 17. Mulas 19. Kaimas 21. Maišas 22. Mīmika 24. Atėnai 25. Kardas 26. Kanopa 30. Aitra 31. Kuosa.

Horizontaliai: 1. Noras 3. Karta 9. Kapas 10. Adata 12. Višta 13. Natos 14. Liucijus 15. Amerika 16. Namas 18. Valda 20. Pasta 23. Kasykla 25. Karklas 27. Išėda 28. Akmuo 29. Drama 31. Krata 32. Duona 33. Aidas

KRYŽIAŽODIS

Vertikaliai:

1. Ertmė, kurioje yra širdis ir plaučiai.
2. Ketvirtoji graikiškosios abėcėlės raidė.
5. Rusijos prezidento vardas.
6. Popieriaus lapas su išspausdintu įstaigos ar įmonės pavadinimu arba ir su teksto dalimi.
8. Miestas, kuriame gaminamas žinomas lietuviškas alus.
11. Sukasta ar suarta ežia daržovėms sodinti.
16. Trūkumas, stoka, spraga.
17. Lietuvos operos solistas.
18. Lentos ar rąstai, padėti skersai upelį ar griovį pereiti.
19. Kažkas paslaptinga, neišaiškinama.
20. Medžių derva.
22. Bičių perdirbamas iš žiedų sulčių saldus produktas.
29. Labai užkrečiama epideminė liga.
30. Patalpa, kur laikomos naminės garnos.
31. Karinis, politinis ar ekonominis valstybės izoliavimas, norint priversti ją įvykdyti kokius nors reikalavimus.
32. Ieškojimas ko paslėpto ar pasislėpusio.
40. Vienašlapis gyvūninis arba augalinis organizmas, laikinai padengtas standžiu apdangalu.
41. Laikas, kada diena pradeda švisti.

Horizontaliai:

3. Muzikos naujienų žurnalas.
4. Piniginiai ištekliai, pinigai, kreditai.
7. Ploščias augalų kvėpavimo organas.
9. Smulkiais lapeliais stipraus kvapo

darželio augalas.

10. Sunki būklė, nelaimė.
12. Dideli, gražūs namai.
13. Transporto priemonių judėjimas.
14. Viena iš pagrindinių materijos egzistavimo formų.
15. Prietaisas apsilieti vandens čiurkšlėmis.
21. Vaikų vaikas.
23. Joks, nė vienas.
24. Pajamos, gaunamos atskaičius išlaidas.
25. Vabaliukas, graužiantis medieną.
26. Matas, norma.
27. Žemaitės apsakymas.
28. Žvyras, upės dugne esantys akmenukai.
33. Menas gaminti judomų objektų vaizdus šviesai jautrioje juostoje.
34. Suvyniojama metalinė ar audeklinė matuoklė.
35. Stulpas, jungiantis pamatus su pastato viršumi.
36. Vėdryninių šeimos miško augalas baltais arba geltonais žiedais.
37. Dėžė su anga, į kurią, slapta balsuojant, imetami rinkimų biuleteniai.
38. Trintukas.
39. Aštriai rūgštaus skonio skystis, vartojamas kulinarijos ir kitiems reikalams.
42. Ilgio matas, lygus 25,4 mm.
43. Įrankis puodams traukti iš krosnies.

Sudarė Vaida Pranskūnaitė

Anekdotai

Vyksta japonų - kiniečių karas.
Pranešimas iš japonų fronto linijos:
"Susirėmimo metu buvo užmušta
2000 mūsų karių..."

Kiniečių pranešimas:
"Susirėmimo metu užmušta 2
hektarai mūsų karių..."

>>>

Pacientas klausia gydytojo:
- Kokia mano būklė?
- Ogi velniai žino. Tai medicinos
stebuklas.

>>>

- Studente Jonaiti, kodėl Jūs manęs
nesiklausote? - klausia profesorius.
- Aš klausausi Jūsų, profesoriau.
- Tai pakartokite paskutinius mano
žodžius.

- Prašau. "Studente Jonaiti, kodėl
Jūs manęs nesiklausote?"

>>>

Banditas klausia naujojo ruso:
- Ar tu mėgsti gėles, Serioža?
- Taip, mėgstu.
Banditas išsitraukia pistoletą.
Pokšt! Pokšt! Pokšt!

- Na štai, dabar tu turėsi daug daug
gėlių!

>>>

Koks pats artimiausias kelias į vyro
širdį?

- Per krūtinę, aštriu peiliu.

Rytoj - žemdirbių šventė. Jos išvakarėse jau vyko valstiečių konfe-
rencija, kurioje dalyvavo ir kurią aprašė mūsų spec. korespondentas
Kristijonas Donelaitis. Aprašymo kalba netaisyta, bet, atrodo, visiems
suprantama.

"DUMPLĖS NAUDINGOS Į KAMINĄ PŪSTI"...

Ak! - tarė Blužys, visų padvarų
pakamorė, -

Žemės valdonai iš Dievo, ir juos
nabažnai uvažokit.

Ale visi, kas tik pakelia galvą,
Valdžiai grasina streikais ir piketais
visokiais.

Ko gi Jums stinga? Priėdę, prigėrę,
Kitas pilstuko mierą seniai jau

pamiršo,
Ryja kaip smakas ir keikiasi baisiai.
Dumplės naudingos į kaminą bezdalus

pūsti,
Bet prieš vėją pukšnoti jos niekada
nederėjo.

Litą sukrapštę, pirkite holšteino
karvių

Irgi trąšų, kurios kvietį pakelia spėriai.
Karves melžkit, rankas su muilais

nusiplovę,
Nes jūsų pienas seniai jau nerūšiniu
tapo,

Ir kokybiško sūrio joks Trumpa
suspaust nebegali.

Būsit geri - subsidijų gausite krūvą
Už linus ir už kviečius, lietaus
išguldytus.

Ak! - tarė Misiūniškio Magdė, -

Jau jūs, ponai, mus, būrus, taip
nustekenot,

Kad greitai reiks būti žiurkes irgi
pelėdas.

Kur tai regėta - pienas pigesnis už alų,
O žibalo kvorta už auksą brangesnė.

Kaipgi man traktorių burzgint irgi
kombainą?

Kaip vaikelius kas rytą į mokslus
išleisti,

Jei už lementorių velniškus pinigus
lupat?

Ak! - tarė grytelnikas Jons, klaikiai
sulysęs, -

Mano pačiutė seniai nebeturi ko būti,
Pakulas kemša tarp sopančių strėnų,
Stena ir neina burokų ravėti.

Ką man daryti, kur man besdėti?
Varną pietums nusišau, seną kaip
velnias.

Ak! - tarė drimelis paikas iš
miesto, -

Žemę gražinkit bobutės, kur
numirė pernai.

Ten aš fazendą statysiu. Ir suomišką
pirtį

Griekui nuplauti.

Ak! - tarė senmergė Morta. -

Mano jaunikis kaip telis -
pilstuko butelį žinda,

O manęs per drumstas akis
nebemato.

Seimo nariai tik tarpusavy ženyti
skuba,

Bet man įstatymo jokio... Kaip nori,
Mortele..

Ak! - vėl tarė Blužys, sūdydams
šitą debatą. -

Jūs visokių prajovų pilni tarsi pieno
bidonai,

Ale smetona juose - katės nulaižyta.
Slūžykite savo ir ponų didybei,

Darbu ir prakaitu juodu pelnykite
dvasios paguodą.

Rokiškio

PRAGIEDRULIAI

Mūsų adresas:

Nepriklausomybės a. 22

4820 Rokiškis

Tel./Faks. 5 13 54

e-mail:

pragiedruliai@post.omnitel.net

Leidėjas UAB "Rokiškio
pragiedruliai"

Indeksas 424.

2 spaudos lankai.

Laikraštis leidžiamas

antradieniais ir

penktadieniais

Tiražas 5990 egz.

Redaktorius

Vygandas Pranskūnas

Tel. 51532

Korektorė

Rasa Čižauskienė

Leidybos centras:

Jolita Kaškevičienė,

Robertas Uldukis

Autoriai atsako už pa-
teiktus faktus ir kitą infor-
maciją.

Redakcija už reklamos ir
skelbimų turinį neatsako.

Skelbimai ir prenumerata
redakcijoje priimami darbo
dienomis.

Rokiškis

Rokiškio VB
Bibliografijos, informacijos
ir kraštotyros skyrius

Kas gražu, atsilieps, kas
teisinga, nemirs, nors vandenim,
kalnais apklotum.

Vaižgantas

PRAGIEDRULIAI

Nepriklausomas rokiškėnų laikraštis

1998 m. spalio 16 d. penktadienis. Nr. 60. Kaina 0,80 Lt.

PILSTUKAS LIEJOSI LAISVAI...

Komisaras inspektorius V. Maračinskas ne iš pieninės eina...

Aplinkos apsaugos agentūros viršininkui V. Bražiūnui buvo įdomu, iš kur svaigalai konfiskuoti.

Rokiškio policijos komisariato viešosios policijos komisaras inspektorius Valentinas Maračinskas labai sielojosi, kad žurnalistai nepagalvotų, jog iš perpardavinėtojų konfiskuotas pilstukas nebūtų sunaikintas ne taip, kaip to reikalauja atitinkamos instrukcijos. Vis dėlto aplinkos apsaugos agentūros viršininkas Vidmantas Bražiūnas pasiūlė nenustatinėti, ar iš tiesų kiekviename butelyje pilstuko ar spirito yra tiek, kiek turėtų būti, ir ar iš tiesų ten skystis toks, koks nurodytas ekspertų išvadose.

V. Maračinskas žurnalistams, kurie naikinti paruoštą skystį panorą degustuoti, visų pirma paaiškino, kad gėrimas esąs prastesnis nei kitais kartais, todėl ragauti nesiūlė.

Įvairios talpos buteliuose skysčio buvo tai mažiau, tai daugiau, o dar skyrėsi ir jų stiprumas. Pavyzdžiui, Rokiškio kaimiškosios seniūnijos Gilių kaimo miške rastuose keturiuose bidonėliuose gėrimo stiprumas buvo nuo 35,5 iki 40,7 laipsnio.

Kas tuos bidonėlius po krūmais paslėpė, iki šiol neaišku. Norinčių prisipažinti neatsirado. O tie, kuriuos užklupo policijos komisariato pareigūnai, mokėjo administracines baudas.

Komisaras inspektorius Valentinas Maračinskas sakė, kad ši akcija atlikta vadovaujantis Vyriausybės 1998 m. vasario 12 d. nutarimu "Dėl areštuoto (paimto), konfiskuoto ar kitaip valstybės paimto etilo alkoholio bei alkoholinių gėrimų (išskyrus alų) sunaikinimo".

Ne itin gardžiai kvepiančio gėralo sunaikinimo akcijoje dalyvavo mokesčių ins-

pekcijos, aplinkos apsaugos agentūros, visuomenės sveikatos centro ir, suprantama, tą skystį konfiskavę policijos komisariato darbuotojai. Į š metų sąvartyną buvo išpilta apie 100 litrų svaigalų.

Komisijos nariai buvo įsitikinę, kad gamtos labai neužters, o štai daugelio šio gėrimo mėgėjų sveikata bus išsaugota.

Vygandas Pranskūnas
Autoriaus nuotraukos

Tuo metu, kai pilstukas buvo naikinamas, šis Obelių gyventojas apie tai nieko nežinojo.

10-22 val.

VISADA SKANI PICA!

Tel. 33959

RESPUBLIKOS G. 113